

NU MAG JIJ!

2 Koningen 2: 1 - 15 en Handelingen 1: 4 - 11

Stel je werkt bij een bedrijf. Op een dag zegt de eigenaar: "Ik vertrek naar het buitenland om een nieuw bedrijf op te zetten. En ik vraag jou of jij dit bedrijf wilt beheren. Vanaf nu moet jij het runnen. Jij krijgt de verantwoordelijkheid." Ik kan me voorstellen dat je blij bent met het vertrouwen. De baas ziet het in jou zitten. Maar tegelijk zie je er als een berg tegenop. Zal ik het wel kunnen? Je had er nooit op gerekend. Het was fijn werken onder deze baas. Hij haalde altijd de kastanjes uit het vuur.

Zo kunnen de leerlingen van Jezus zich gevoeld hebben op de Olijfberg, toen Hij van hen wegging. En wellicht voelde Elisa zich zo toen zijn geestelijke vader Elia naar de hemel ging. Het is niet gemakkelijk om de taak over te nemen van iemand onder wiens vleugels je hebt geleefd. Je hebt grote schoenen te vullen. Want twee dingen gebeuren tegelijk: je neemt afscheid én je krijgt een nieuwe opdracht. Je moet loslaten én iets nieuws beginnen. Kan dat?

Kun je Jezus loslaten – want dat moet op een bepaalde manier – en tegelijk verdergaan? Ik denk dat het verhaal van Elia's hemelvaart ons kan helpen.

Elisa heeft moeite om Elia los te laten. Elia was dé profeet van Israël. En al een tijd is bekend dat Elisa hem zal opvolgen. Dat is nodig ook, want Elia is opgebrand, burn-out. In 1 Koningen 19 lezen we hoe God Elia juist op dat dieptepunt de opdracht geeft om Elisa tot zijn opvolger te zalven. Ik vind dat prachtig. Als Elia er helemaal doorheen zit, grijpt God in. Je hoeft niet door te ploeteren. God zorgt voor een opvolger.

Elia gooit zijn mantel over Elisa: het symbool van overdracht. Maar daarna pakt Elia zijn werk weer op. Blijkbaar geeft het vooruitzicht van een opvolger hem nieuwe kracht. Dan komt het moment van afscheid. Elia weet dat zijn einde nabij is. Hij zegt tegen Elisa: "Blijf hier, de Heer heeft mij naar Bethel gezonden." Het lijkt alsof hij zegt: "Laat me maar los. Dit is mijn laatste reis." Maar Elisa weigert: "Zo waar de Heer leeft en u leeft, ik laat u niet alleen."

Ze gaan samen naar Bethel. Daar nemen andere profeten Elisa apart: "Je weet toch dat de Heer Elia zal wegnemen?" "Ik weet het," zegt Elisa, "zeg maar niets meer." En dat herhaalt zich nog twee keer. Maar steeds gaat Elisa met Elia mee: "Ik laat u niet alleen." Dan komen ze bij de Jordaan. Vijftig profeten volgen hen op afstand. Elia rolt zijn mantel op en slaat ermee op het water. Zoals Mozes bij de Schelf zee: het water wijkt. Ze gaan samen naar de overkant." Wat kan ik nog voor je doen?" vraagt Elia. Elisa antwoordt: "Laat een dubbel deel van uw geest op mij komen." Dat is het deel van de eerstgeborene, de zoon die de geestelijke erfenis voortzet. Maar Elia zegt: "Dat is niet aan mij. Als je ziet hoe ik word weggenomen, zal je wens vervuld worden." Alleen God kan de Geest geven. Wij kunnen hopen, bidden, wachten. Maar God is vrij. De Geest waait waarheen Hij wil.

Dan gebeurt het: een wagen van vuur met vurige paarden maakt scheiding tussen hen. Elia wordt in een stormwind opgenomen in de hemel. En Elisa ziet het gebeuren!

Daar ligt de mantel van Elia: het tastbare bewijs dat de taak nu op Elisa rust. Hij heeft Elia losgelaten, maar dat ging niet zomaar. Tot drie keer toe werd hij uitgenodigd om achter te blijven. Loslaten gaat niet in één keer.

In veel Bijbels staat boven dit verhaal: "Elia's hemelvaart". Maar het gaat veel meer over Elisa. Over het loslaten, de overname van de taak, en het ontvangen van de Geest. Precies deze thema's zien we ook bij de hemelvaart van Jezus. Over de hemelvaart zelf wordt maar weinig gezegd. Er staat alleen maar: "Hij werd voor de ogen van de leerlingen opgenomen in een wolk." Dan verschijnen er twee mannen in witte gewaden: "Galileeërs, wat staan jullie naar de hemel te kijken?" De leerlingen staren omhoog. Ze kunnen Jezus nog niet loslaten. Maar zolang ze dat niet doen, kunnen ze hun taak niet uitvoeren. Als jij een bedrijf moet overnemen, heeft het geen zin je oude baas na te staren of te hopen dat hij terugkomt. Je moet aan de slag. De hemelvaart zet ons met beide voeten op de aarde. Hier ligt onze opdracht.

Bonhoeffer zegt ergens: "We kunnen niet redelijk zijn als we niet erkennen dat we in de wereld moeten leven alsof God niet bestaat." Let op: *alsof*. Hij vervolgt: "Dat erkennen wij – voor God! God zelf dwingt ons dit te erkennen. Zo worden we mondig voor God. De God die met ons is, is de God die ons verlaat." Het is een moeilijke paradox. Maar het komt erop neer: wij zijn nu aan zet. God vertrouwt het ons toe.

Veel mensen in de kerk staren naar boven. Ze zoeken het in mystiek en spiritualiteit. En dat is waardevol, maar soms blijven we er te veel in hangen. Hemelvaart richt onze blik niet omhoog, maar naar buiten.

Jezus zegt: "Jullie zullen mijn getuigen zijn in Jeruzalem, dichtbij huis, in Judea en Samaria, de regio om je heen, en tot aan de uiteinden van de aarde." Niet omhoog kijken, maar naar opzij. Om de liefde van God voelbaar te maken.

De leerlingen konden zich eerst nog verschuilen achter Jezus. Hij ging voorop. Wij zouden dat ook graag doen. Maar nu Hij is heengegaan, moeten we zelf op pad. Hemelvaart betekent: volwassen worden. Jezus zegt: "Ik vertrouw het jullie toe. Jullie zullen mijn getuigen zijn."

Die verantwoordelijkheid krijgen we. "Nu mag jij. Ga maar. Sta op eigen benen. Laat het zien." Het kan koud en kwetsbaar voelen. Maar als je op weg gaat, zul je ontdekken dat die warme mantel je omhult: de mantel van de Geest. Jezus zegt: "Als de heilige Geest over jullie komt, zullen jullie kracht ontvangen." De hemel geeft ons kracht om op aarde te leven. Spiritualiteit is geen vlucht uit de wereld, maar een bron om in de wereld te staan.

Op de Olijfberg in Jeruzalem staat een achthoekige, vervallen kapel: de Hemelvaartskapel. Middenin zie je onder een glasplaat een voetafdruk. De laatste voetstappen van Jezus op aarde, naar men zegt. Het is heel humoristisch, want iedereen in de kapel staart omhoog naar het koepelgewelf. En ik hoor in gedachten zeggen: "Wat sta je daar eigenlijk te kijken?" Je kijkt weer naar die laatste voetstappen. Het lijkt wel of ze zeggen: dit waren de laatste voetstappen van Jezus op aarde. Gaan jullie de weg verder?

Amen